

Poročilo samoup. organov

Upravni odbor je imel v času od 10. do 17. julija dve redni seji, na katerih so sprejeli sledeče sklepe:

- Zadolžili so kontrolno službo, da do 30. septembra t. l. pregleda kriterij ocenjevanja kvalitete za posamezne artikle, kateri naj bi se za vse enako izvajal.
- Sprejeli so sklep, da vsi oddelki delajo tri mesece namesto sobote ponoči drugo soboto dopoldan. Tehnični sektor so zadolžili, da z vodji oddelkov prouči ali je ta sprememba koristna ali ne.
- Potrdili so nakup dveh železnih garderobnih omar za transportne delavce ter nakup polavtomatske tehtnice za potrebe kontrolnega oddelka.

Delavski svet je imel med tem časom eno redno sejo, na kateri so razpravljali o sledečem:

- Tov. Roglič je podal poročilo o predlogu zaključnega računa za leto 1967. Po podanem poročilu so člani DS sprejeli sklep, da se obračuna in plača od stroja za zvižanje vate s papirjem, ki je bil najden pri popisu inventure kot višek še prispevek v višini 540.- N din za elektroenergetske objekte. Dalje so sprejeli sklep, da je treba razliko v ceni za topli obrok kriti iz sklada skupne porabe in ne iz dohodka.

— Razpravljali so o predlogu rebalansa plana za leto 1968, katerega so v celoti potrdili.

— Obravnavali so rezultate periodičnega obračuna za I. polletje letošnjega leta in ugotovili, da smo z rezultati lahko zadovoljni.

— Odobrili so nakup stroja za izdelavo cigarentnih filtrov.

— Sprejeli so sklep, da se dimnik odstopi Tekstilni tovarni Senožče kot prenos osnovnih sredstev, stroške prevoza in nakladanja pa nosijo sami.

— Strinjali so se s predlogom, da se razpiše licitacija za sledeča osnovna sredstva: šivalni stroj Singer, tračna žaga žel. konstr., električni štedilnik, okrogla mizica in 4 kom. fotelji, pisalni stroj Ideal in motorno kolo Tomos.

— Potrdili so OD za strežnici v Novem gradu in tov. Cerar Ivanki 1200.- N din in tov. Bedenk Mariji 900.- N din. Plačilo se izvrši za čas, ko bosta delali v Novem gradu in sicer vsak mesec do 10. za nazaj v netto znesku. Dalje so potrdili analitično oceno 337 točk za novo delovno mesto pomočnik referenta za socialno zavarovanje, katera prične veljati s 1. 8. 1968 dalje. Potrdili so tudi spremembe analitičnih ocen za delovno enote I. in II.

Skupna stvar ...

... in skupno delo so besede, ki jih imamo pogosto na ustih. Tudi naše glasilo je naša skupna stvar, bilo naj bi naše skupno delo. Vendar pa je sedaj postalo le še delo skupine, na katere ramena skuša dosti sposobnih članov kolektiva prevalliti vso skrb, obveščanja kolektiva po časopisu. Vodje sektorjev, služb, oddelkov in referatov so po POSLOVNIKU Tosame dolžni napisati članek, ki se nanaša na njihovo delo — če dobe takšno zadolžitev od uredniškega odbora. POSLOVNIK je potrdil DS. Posamezni člani kolektiva pa se kljub temu puste prositi in potem morda milostno naklonijo članek ali pa tudi ne. Upira se mi, da bi takšne članke kolektiva, zaradi kršenja dolžnosti, ki jim jih je zaupal delavski svet tovarne silil in morda zahteval disciplinske ukrepe proti njim. Vprašujem pa se kako je z njihovo zavestjo. Ali menijo, da postopajo prav in lepo?

Nekaj članov kolektiva pa zasluži polno priznanje, njim se zahvaljujem in pričakujem da bodo tako zavzeto sodelovali še naprej.

Ostale članke kolektiva pa vabim k sodelovanju, saj ne morem verjeti, da pri vseh bogatih delovnih izkušnjah ne želijo nekatere svoje misli objaviti v skupno korist v našem glasilu.

Da to ne bo samo prazno besedičenje boro v zadnji številki, ki jo bo uredil naš stari uredniški odbor, objavili imena vseh dopisnikov v zadnjem letu. Piscem v zahvalo, ostalim v spodbudo.

Urednik

Proizvodnja v prvem polletju 1968

Oddelek	Enota mere	Planirana količina	Proizvedena količina	%
1. Trakotkalnica	000 vot	479.318	476.147	99
2. Tkalnica širokih tkanin	000 vot	2.435.408	2.406.522	99
3. Mikalnica	kg	499.374	518.062	104
4. Konfekcija	N din	20.467.812	19.255.372	94
Vložki	pkt	3.248.834	3.065.330	94
5. Cigaretne filtri	000 kom	362.370	386.115	107

SVETI NAMESTO KOMISIJ

Pod tem naslovom je v Delu pred mesecem izšel kratek članek, ki se je glasil takole:

Tovarna povištva »Meblo« v Novi Gorici je znana po tem, da o reformi niso le govorili. Morda je k njihovim poslovnim uspehom prispevalo tudi to, da so uveljavili načelo »roč od kalupov« glede organizacije samoupravnih organov.

Dve leti bo že tega, odkar so organizacijo teh organov tako spremenili, da se osrednji delavski svet ne ubada z »drobnimi« vprašanji, ampak se res lahko posveti poslovni politiki podjetja. Vse druge stvari so prenesli na svete delavske svete, ki so jih ustanovili namesto nekdanjih komisij. Bistvo te spremembe je v tem, da svet ne le predlaga, temveč tudi sklepa, osrednji delavski svet pa je potem »druga instanca«. Sklepa torej le o morebitnih pritožbah.

Naštejmo pglavitne svete! Ti so: svet za delitev dohodka, osebnih dohodkov in kategorizacijo delovnih mest, svet za urejanje delovnih razmerij, ki pa obravnava le delavce od XII. kategorije navzgor, vsaka enota ima namreč še svoj svet za urejanje delovnih razmerij, ki obravnava vse druge kategorije delavcev. Dalje so svet za tehnične izboljšave in racionalizacijo, svet za tehnično in zdravstveno varstvo, svet za družbeni standard, stanovanja in rekreacijo, svet za kadrovska vprašanja in izobraževanje, svet za reklamacije, inventuro in prodajo nekurantnega blaga (posebnih inventurnih komisij torej nimajo) in končno svet za požarno varnost, ki je posebej pomemben v lesni industriji, ter svet za urejanje normativov časa.

Sveti delujejo po pravilnikih in, kot je že rečeno, po njih tudi sklepajo. Oni tudi sestavljajo pravilnike ter jih predlagajo osrednjemu delavskemu svetu v potrditev. Ta pa se potem res lahko posveti poslovni politiki podjetja. Seje so jedrnaté in dnevni redi niti ne morejo biti obširni.

Članek je bil kot naročen, saj je bil objavljen prav v času, ko smo tudi v naši tovarni začeli zasebno, pa tudi uradno polemiko o spremembi pristojnosti naših komisij. Poborniki teh sprememb smo zagovarjali svoja stališča predvsem s hitrejšo možnostjo akcije, saj nam je vsem znano, kako se zdaj dostikrat posamezne zadeve podajajo z organa na organ, celo nazaj organu, ki je o zadevi že dal svoje mnenje, rešitev se pa odlaga. Če pa ima komisija pravico **sklepati** o določeni zadevi, se lahko marsikaj hitreje uredi. Drug važen argument, ki nas je vodil k težnjam za spremembo, v tovarniškem samoupravnem sistemu pa je določen občutek manjvredno-

sti pri članih posameznih komisij, ki se lahko še s tako veliko zavzetostjo in željo po najboljši rešitvi lotijo določene zadeve, pa so vendarle njihova mnenja prepuščena v končno odobritev (ali odklonitev) organu, ki ima širši sestav in ki se ne more zaradi številnih področij tako poglobiti v probleme neke zadeve kot komisija, ki je sestavljena prav za določen namen. In končno: mar ni škoda našega časa, ki ga razmetujemo s tem, ko isto zadevo obravnavamo na treh, štirih, petih samoupravnih organih, predno je končno zrela za uvedbo? Saj smo v tovarni vendar zato, da ustvarjamo dobrine, ne pa da zadoščamo sestankarskim težnjam.

Zagovorniki stališča, da bi imele naše komisije pravico do sklepanja, so imeli nasprotnike le v mnenju, da takega pooblastila komisije po naših zakonskih predpisih ne morejo dobiti. Drugače pa so vsi načelno soglašali z našimi dokazi.

Ko smo s člankom dobili potrditev, da se da kljub zakonskim predpisom (ki govore, da so komisije le pomožni organi) te stvari vendarle kvalitetneje urediti (komisija se preimenuje v svet!), smo želeli zvrediti še več podrobnosti glede ureditve samoupravnega sistema v Meblu. Zato smo jih nedavno obiskali; dipl. ing. Helena Breznikova, Mirko Požek in jaz. V daljšem pogovoru smo izluščili marsikaj zanimivega in težko je v kratkem članku povedati vse, skušal pa bom navesti najbolj karakteristične posebnosti.

- njihove spremembe v samoupravnem mehanizmu je sprejel tudi republiški sekretariat za delo;
- sveti so sestavljeni tako, da je zagotovljena udeležba »neposrednih« in »posrednih« proizvajalcev;
- sveti imajo vnaprej določen kolidar sestankov, tako da je vsem znano, kdaj bo določeni svet zasedal in se lahko na zasedanje organizirano pripravijo;
- dosegli so, da imajo sklepi njihovih poddinih svetov vso zakonsko veljavo tudi pred zunanjimi organi (sklep njihovega sveta za družbeni standard stanovanja in rekreacijo o dodelitvi sredstev za stanovanja in o sklenitvi pogodbe z banko, je le-ta sprejeta kot polno veljavna);
- delavski svet se ukvarja le s poslovnimi politiko podjetja: njegovi člani prejmejo sejinino (7,50 N din na uro) za udeležbo na sestanku (v kolikor bi bil njihov zaslužek v zamujenem času višji, dobijo sejinino po povprečnem osebnem dohodku tistega delovnega mesta.) Vendar pa dobijo sejinino največ za dve uri seje. Če traja sestanek več kot dve uri, za preostali čas

sejinine ni. Znana resnica, da so ljudje na dolgih sestankih pripravljani na hitro sklepati, ker so naveličani sedenja, je tu gotovo našla svoje mesto in svojo razrešitev.

Poglejmo še malo njihov statut. O svetih pravi eden od členov takole: ... so specializirani strokovni organi upravljanja, pooblašteni, da sklepajo na prvi stopnji in odločajo o zadevah, za katere so pristojni po tem statutu in po drugih splošnih aktih podjetja... Sveti štejejo po sedem članov, razen sveta za delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki šteje zaradi obsežnosti in značilnosti svojih nalog, devet članov.

... V pristojnost njihovega upravnega odbora pa spada zlasti: odločanje o načinu izvajanja splošnih aktov podjetja ter smernic in sklepov delavskega sveta; odločanje o načinu izvajanja poslovne politike podjetja; odločanje o investicijskih vlaganjih, ki niso predvidena v letnem planu — do določene višine, itd. Skratka: upravni odbor je izvršni organ delavskega sveta.

— No če bi še nadalje citirali določbe, bi vsekakor presegli obseg, ki naj bi ga imel ta članek in namen, ki naj ga članek ima. Namen članka pa je bil opozoriti na nekatere slabe točke v samoupravnem mehanizmu naše tovarne in na možnosti, ki se nam ponujajo za njihovo odpravljanje. Morda bo članek, ki je vso materijo vsekakor zelo okrnjeno podal, sprožil širšo debato, ki bo končno izkristalizirala naše mnenje. Naj pa povem, da se po roščanju grupe, ki je bila na obisku v Meblu, vodstvo našega podjetja vse bolj nagiba k določenim spremembam glede organizacije samoupravnih organov. Pričakuje pa se tudi določene spremembe v naših zakonskih predpisih, ki bodo verjetno gotove spremembe tudi uveljavili.

dipl. oec. Toni Laznik

Zbodljaji

- Marsikdo tujo srečo težje prenaša, kot lastno nesrečo.
- Da v življenju kaj dosežeš, je treba mnogo srčnosti, še več pa brezsrčnosti.
- Malo je krepostnih žena, ki se tega stanja ne bi naveličale.
- Medicinska znanost je tako napredovala, da dandanes praktično ni nobenega zdravega človeka več.
- Šef je rekel očeto vsko novemu uslužbencu: »Seveda nimam nič proti, da hodite po mojih stopinjah, ampak prosim šele potem, ko bom stopil z njih.«

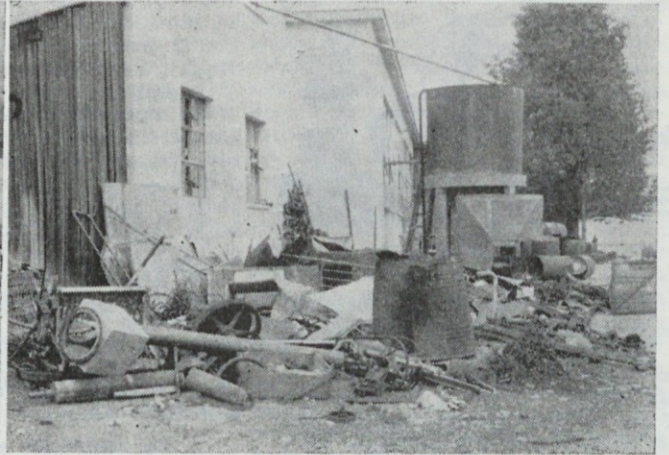
S M E T I Š Č A

V ENI PREJŠNJIH ŠTEVILK JE BILO POD FOTOGRAFIRANIM KOŠKOM NAPISANO, DA NA ŽALOST VELIKO STVARI VANJ NE BO ŠLO!

V današnjih štirih slikah (čeprav bi jih lahko napravili več) pa kažemo par prostorov z nepotrebniimi stvarmi, katere, kot sem rekel, ne bi šle v koš.

Ob kurilnici

Za belilnico

Mrzla peč in nepokurjen papir — odvečno delo pri odvezu

Pri tkalnici »Zvezda«

HUMOR

Učiteljica pojasnjuje otrokom, kaj je počitek in zakaj je tako potreben. Pa vpraša Markca:

»Kaj dela tvoj očka, ko pride utrujen z dela domov?«

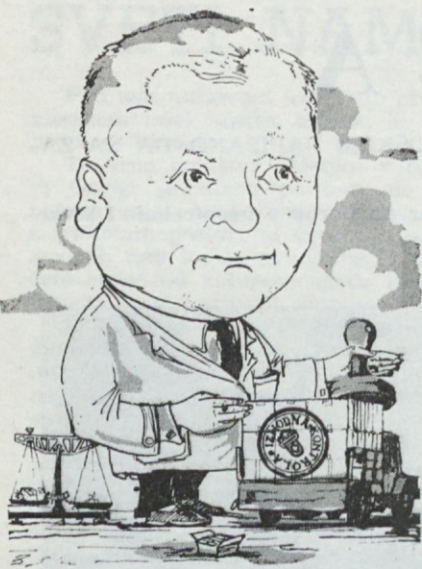
Markec: »Najprej nadere mamo, nato pa še mene.«

Škot je zlezal na streho svoje hiše, da bi popravil dimnik in si tako prihranil izdatek za krovca. Pa mu je spodrsnilo in je padel s strehe, toda tudi v tej stiski ni izgubil prisotnosti duha. Ko je padal mimo okna, je zaklical svoji ženi:

»Zame ni treba kuhati kosila!«

Proizvodnja v mesecu juniju 1968

Oddelek	Enota mere	Planirana količina	Proizvedena količina	%
1. Trakotkalnica	000 vot	78.694	76.376	97
2. Tkalnica širokih tkanin	000 vot	377.014	388.618	103
3. Mikalnica	kg	86.416	83.964	97
4. Konfekcija	N din	3.728.316	3.097.142	83
Vložki	pkt	510.000	462.610	91
5. Cigaretni filtri	000 kom	65.670	74.906	114

Naš razgovor

z dipl. ph. Vladimirjem Petkovičem

slabo blago. S tem izgubimo kupca in ugled. Zato sem večkrat razočaran zaradi nepravilnega odnosa do kvalitete tako s strani delavcev, kakor tudi odgovornih oseb. Nihče ne more sam pregledati vsega, kar gre iz podjetja, zato so razni spordsljaji lahko mogoči. Vsemu temu bi se lahko izognili, če bi vsak delavec odstranjeval vsaj tiste napake, katere lahko sam opazi. Moramo se zavedati, da dobivamo naše osebne dohodke ne od prodanega blaga, temveč samo od tistega, katerega kupec prizna kot dobrega, oziroma ga ne reklamira in ne vrne.

Druga stvar, ki se mi zdi, kot kontrolorju nelogična, je organizacijske narave. Namreč, kako more biti kontrolor podrejen tehničnemu vodji, če kontrolira iste izdelke, za kvaliteto katerih je odgovoren prav tehnični vodja.

3. Po izobrazbi ste diplomirani farmacevt — na kratko magister. Vpisani ste na Višjo šolo za organizacijo dela. Kaj vas je privedlo do tega, da ste se odločili še za ta študij?

Prišel sem v podjetje, katero ima samo v končni fazi neposredno zvezo z zdravstvom. Pri študiju farmacije se nisem ali pa zelo malo srečeval s problemi proizvodnje, zato sem se odločil za študij proizvodne smeri na tej šoli. Sedaj proti koncu študija vidim, da sem imel prav. Veliko je naših strokovnjakov, ki dobro poznajo svoje delo, pa vendar ne znajo biti dobri organizatorji, ker ne poznajo niti osnov ekonomike, statistike, priprave dela, planiranja, itd.

Vendar pa po drugi plati poznavanje vsega tega ne zagotavlja uspeha, v kolikor organizator ne pozna dobro praktično in teoretično svojo osnovno stroko. Moram priznati, da je bil namen s katerim je bila ta šola ustanovljena zelo dober, toda žal se je to sprevrglo v običajno pridobivanje papirjev (spričeval) tistih, ki niso imeli kvalifikacij za svoje delovno mesto. Vsaj v večini primerov je tako.

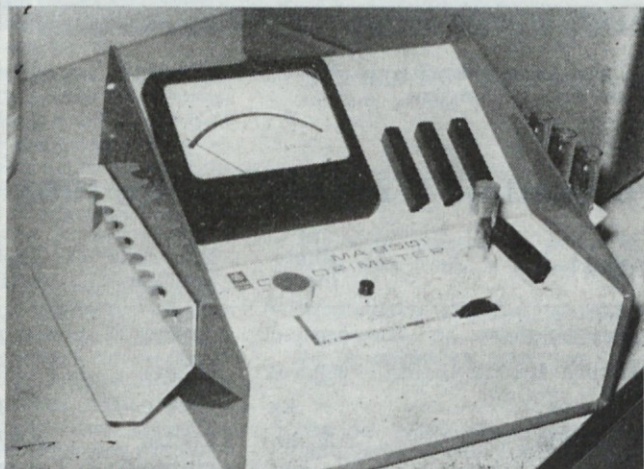
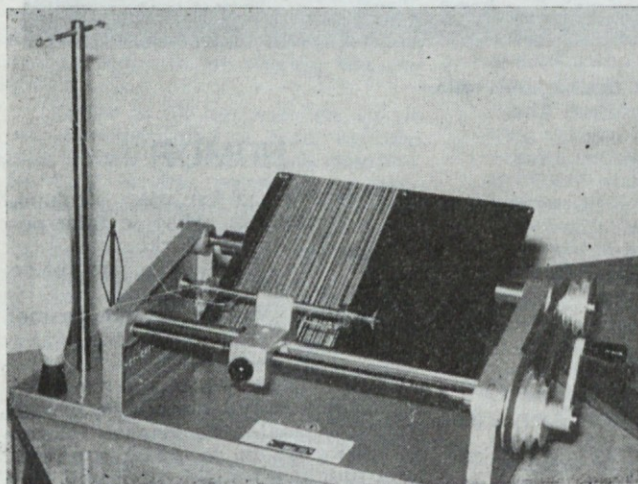
4. Kakšen je bil namen in cilj Vašega sodelovanja na kongresu farmacevtov v Vrnjački Banji? Ali ste ta cilj dosegli?

Cilj mojega sodelovanja na kongresu farmacevtov je bil, da se predvsem seznanim z novostmi v farmaciji, oziroma z novimi metodami dela, katere bi lahko koristil na svojem delovnem mestu. Razen tega sem želel, da slišim mnenja svojih kolegov o naših izdelkih (ker so v glavnem vsi posredniki do kupcev). Posebno me je veselilo, da so hvalili našo kvaliteto z eno samo pripombo, da ne izdelujemo toliko, kolikor tržišče zahteva. Mislim, da sem v obojem uspel in da je bilo sodelovanje koristno za mene in za podjetje.

5. Povejte nam, prosim, za konec še kaj poletnega!

Vsa sreča, da je televizijska oddaja »Dolgo vroče poletje« že zdavnaj končana, ker bi ob tako pasji vročini že ob samem napovedovanju te oddaje zaprl televizor. (Naj mi oboževalke Bena Quicka tega ne zamerijo.)

TRIJE NOVI APARATI V LABORATORIJU

Motovilo za izdelavo primerjalnih vzorcev

Colorimeter za ugotavljanje kakovosti izpiranja gaze

Vojakovo pismo

Spoštovani bralci in sodelavci!

Že dalj časa se nahajam na odsluženju kadrovskega roka v vrstah enot JNA.

V prihodnjem mesecu mi poteče obveznost služenja vojaškega roka. Spet bom začel s starim, lepim življenjem. Moja velika želja je, da se spet vrnem v kolektiv v katerem sem bil zaposlen že pred odhodom v JNA.

Naj vam v kratkih obrisih napišem nekaj o mojem življenju oziroma bivanju v JNA. Ponosen sem,

da sem se lahko odzval pozivu, klicu domovine, da odslužim dobo, v kateri se bom naučil braniti našo lepo domovino, v kateri bom spoznal vse bogastvo naše demokracije, vrednote vsega kar smo ustvarili. Tu sem si pridobil bogate izkušnje, v mojih očeh bo armija krepka šola za nadaljnje življenje in ustvarjanje. Ponos, ki ga skrivam v sebi, je kakor simbol, ki se dviga nad oblake naše stvarnosti. Občutek, da se bom vrnil zrel, trden človek, mi daje moči, da si ustvarim skupnost, celoto, v katere sredini se bom spoprijel z vsemi težavami, ki me še čakajo. Vsem tistim, ki bodo odhajali in odhajajo na odsluženje vojne obveznosti naj bo to ponos in velika dolžnost v prid naše skupnosti.

Upam, da se v drugi polovici avgusta spet vidimo in začnemo z novim življenjem. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi dosegli še mnogo večje uspehe kot do sedaj. Do snidenja prejmite moje najlepše želje za izpolnitev vseh nalog.

Mnogo pozdravov vsem, posebej še aktivno mladine.

Rovanšek Rudolf

Še enkrat osebni dohodek

Kdo ima vrednost — delo — delovna sila ali delovno mesto?

Mnogi te pojme pomešajo kar v en koš, tako, da istočasno govorijo o vrednosti dela, vrednosti delovne sile in vrednosti delovnega mesta, ne, da bi se pri tem zavedali kako otežkočajo s tem razvijanje nagrajevanja po rezultatih dela, ker če **favoriziramo** vrednost delovnih mest nam ta kaj lahko zasenči, da ne vidimo delovne sile in sposobnosti te delovne sile, ki delovno mesto zaseda in opravlja naloge, ki jih to delovno mesto zahteva. Če pa govorimo o vrednosti dela se nam dogaja, da smatramo, da je delovna sila na enakih ali istih delovnih mestih enako vredna in da smo jo upravičeni tudi enako nagrajevati. Pri teh pogojih o vrednosti lahko govorimo samo pri delovni sili, ker ima samo delovna sila resnično svojo vrednost, ki jo merimo z vrednostjo življenjskih potrebščin, ki so potrebne za produkcijo, razvijanje ali razširjevanje in ovekovečenje delovne sile. (Glej Karl Marks »Mezda, cena in profit« — poglavje »delovna sila« na strani 82.) To je dovolj razločno in mislim, da te lahko jasno vsakomur, da se delovna sila pri delu obrabi, človek postane lačen, mora dobiti hrano, raztrga obleko, mora kupiti novo, postane utrujen, mora se nekje odpočiti, zato potrebuje stanovanje, ko bo on onemogel in ostarel, ga mora nekdo zamenjati, zato mora roditi otroke, jih vzdrževati, šolati in usposobiti, da ga lahko

zamenjujejo. Vse to so potrebščine, ki dajejo vrednost delovne sile oziroma njihova vrednost določa vrednost delovne sile.

Delo, čeprav mnogi govorijo o vrednosti dela, lahko mirno na vsakem mestu in povsod trdimo, da delo nima vrednosti. Delo samo določa vrednost blagom kot skupna družbena substanca, ki se nahaja v vseh blagih. Poglejmo kaj pravi Marx o tem v že imenovanemu delu »Mezda, cena in profit« na strani 72: »Blago ima vrednost, ker je kristalizacija družbenega dela. Velikost njegove vrednosti ali njegova (mišljena je vrednost blaga) relativna vrednost odvisi od večje ali manjše množine te družbene substance, ki jo blago vsebuje; to se pravi, od relativne množine dela, ki je potrebna za njegovo proizvodnjo«.

Količino dela, ki je potrebna za izdelavo nekega blaga merimo s časom, urami ali dnevi, pri tem upoštevamo količino opredmetenega dela in količino živega dela. Kaj je opredmeteno delo menda ni potrebno posebej razlagati, da je to delo, ki je vsebovano v strojih, stavbah, surovinah, na kratko, v proizvodnih sredstvih in v sredstvih za proizvodnjo. Sedaj smo videli kako določamo vrednost blagu z množino dela, ki je potrebna za njegovo proizvodnjo. To smo videli na primeru, kako je to postavil Marx. Videli smo, da vrednost delovne sile določajo življenjske potrebščine, ki so potrebne za produkcijo in ovekovečenje delovne sile, da delo določa

vrednost blagu, ki ga merimo s časom. To nam dokazuje, da delo nima vrednosti, da delo samo določa vrednost blagom. Se nobeden znanstvenik do sedaj ni postavil meril, po katerih bi se določala vrednost dela.

Kaj pa je z vrednostjo delovnega mesta? Imamo analitične ocene delovnih mest (tako jih imenujemo), to niti ni tako napak, če vemo, da so vsa imena in nazivi abstrakcija za neko vsebino ali nek odnos, če pri tem tega izraza ne bi jemali dobesedno in mislili, da ima delovno mesto res vrednost. Delovno mesto nima vrednosti, delovno mesto samo določa kriterije za ocenjevanje delovne sile, ki je za opravljanje nalog po teh kriterijih na tem delovnem mestu potrebna. To pomeni, da z analitično oceno delovnih mest (če jo še tako naprej imenujemo) nismo napravili nič drugega kot postavili kriterije, kakšna delovna sila je za posamezna delovna mesta potrebna in kakšni so pogoji dela na posameznem delovnem mestu. Mora nam biti jasno, če z analitično oceno delovnih mest samo določamo kakšna delovna sila nam je za posamezno delovno mesto potrebna in pogoje dela na posameznem delovnem mestu, kar vse vpliva na intenziteto izrabljanja delovne sile, ki jo moramo nadoknaditi, da delovno mesto nima vrednosti. Ker pa se je izraz analitična ocena delovnih mest tako uveljavil ga še naprej lahko tako imenujemo, pri tem pa se moramo zavedati, da ocenjujejo delovno silo. Po tem, kar smo povedali, se tudi trditev, da je tako imenovana analitična ocena delovnih mest brez osebne ocene delovne sile, ki posamezno mesto zaseda v smislu nagrajevanja po rezultatih dela, malo vredna, ne bo zdela tako utemeljena.

Upam, da smo na vprašanje, ki smo si ga zastavili na začetku, kdo ima vrednost dela, delovno mesto ali delovna sila, odgovorili.

Anton Dolenc (Nadaljevanje)

Motovilo in colorimeter

1. Aparat za določanje enakomernosti preje

Ker je enakomernost preje važnejši pokazatelj kakovosti preje kot trdnost, smo v kontrolni oddelek oziroma v fizikalni laboratorij dobili še ta aparat. Je preproste konstrukcije, delo na njem pa je naslednje: na črno tablo navijemo prejo in potem to tablo primerjamo s standardiziranimi fotoposnetki in prejo ustrezno po enakomernosti uvrščamo v skupine A, B, C in D.

2. Kolorimeter

Ta aparat služi za določanje motnosti vodnega ekstrakta, ki ga dobimo po prelitju gaze oziroma vata z vročo destilirano vodo. Čim bolj je ta čist, tem manj zadržuje svetlobo, kar se pokaže v odstotkih na skali kolorimetra. Prednost aparata je v natančnosti ugotovljene motnosti.

Palača Smolnega — Leninov dvorec

Kosirnik Ivan

LENINGRAD — SEVERNE BENETKE

Ta naslov povsem ogdovarja 4,5-milijonskemu mestu na obali Baltiškega morja. To veliko mesto, polno zgodovinskih premikov, je sestavljeno iz 101 otoka, kateri so si med seboj zelo različni, po izgledu in pomembnosti — to se tiče zgradb in vegetacije. Tudi za promet ni nobenih problemov, ker so vzporedno z ulicami veliki kanali, po katerih plovejo vsakovrstni plovni objekti, od podmornic, križark, tankarjev in potniških hidrogliserjev. Pa kljub temu so ceste polne, motornih vozil, in to brez izjeme — sama ruska vozila.

Da pa bi bralci TOSAME vsaj bežno spoznali ta baltiški biser, ki živi svoje monotono življenje v tej obmorski klimi, bom skušal prikazati zanimivosti tega skrajno severozahodnega dela SSSR.

To mesto se je prej imenovalo Petrograd, in sicer po Petru I., ki ga je ustanovil in kjer je bila prestolnica velike carske Rusije dolga stoletja. Tam se je zbiralo bogastvo takratne aristokracije in od tukaj je bila Rusija povezana politično in trgovsko z zahodnim svetom. Zato je v mestu polno zgodovinskih spomenkov, mogočnih palač z zlatimi kupolami vseh mogočnih Petrov in Katarin, ki so vladali ruskemu ljudstvu pred oktobrsko revolucijo.

Naša skupina si je takoj prvi dan bivanja v tem mestu ogledala Petropavlovsko trdnjavo na obali reke pot med mojstrovini arhitektov. V Petropavlovski trdnjavi je 105 metrov visoka katedrala, v kateri so dragoceni sarkofagi cesarjev in njihovih družin, okoli te razkošnosti pa zglasne ječe, katere so bile napravljene za revolucionarje in le redki je prišel živ iz njih. Na vzhodni strani trdnjave pa je v zalivu Neve zasidrana križarka AVRORA, ki je imela glavno vlogo ob začetku velike oktobrske revolucije. To je bila za nas zanimivost dneva, ko smo se po mostičku spustili na krov te vojne ladje, v kateri je sedaj muzej revolucije. V njeni prostorni notranjosti je, v slikah, kipih in originalnem materialu ponazorjena revolucija, tako da vsak lahko razume vse te go-

LENINGRAD SEVERNE BENETKE

Naša skupina na križarki AVRORA

be in junaštva borcev za socializem. Da pa je bil ogled AVRORE popolnejši, je nas Jugoslovane obiskal na ladji takratni komisar Belušin, ki je izstrelil zgodovinski prvi strel iz ladje proti zimskemu dvorcu. In to je bil znak za začetek velike revolucije. Po prisrčnem pozdravljanju in delitvi avtogramov, smo se razšli z željo po napredku, sodelovanju in miru v svetu.

Se nekaj besed o novejši zgodovini Leningrada od začetka druge svetovne vojne do danes, da bi tako imeli celoten, čeprav skromen opis trpljenja in veselja, borbe in mirnega ustvarjanja ruskega ljudstva.

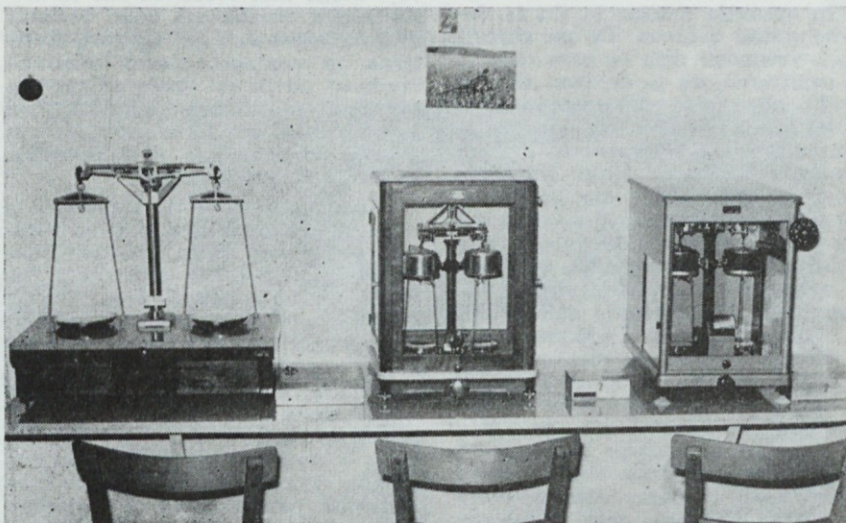
Ce se spomnimo nazaj na leto 1941 pa do danes, kar pomeni ponovno rojstvo Leningrada, ko je Hitler za vsako ceno hotel imeti to veliko pristanišče, so bili to najtežnji dnevi petkratnega herojskega Neve, ki si kot mogočna kača utira mesta. Jekleni fašistični obroč je popolnoma izoliral to mesto za 900 dni, in v tem težkem času je padlo na okopih 400.000 borcev, od lakote in bolezni pa jih je umrlo 600.000. Tako, da se je bilanca krvavega davka zaokrožila na 1.000.000 žrtev te strašne blokade.

Tovarne pa so delale naprej — noč in dan, tanke in avione, kateri so šli s tekočega traku naravnost v borbo. In volja ter srčnost ljudstva je zmagala. Danes pa ob mestu stoji nema priča — pokopališče, z milijoni grobov, ki govorijo, kako draga je svoboda.

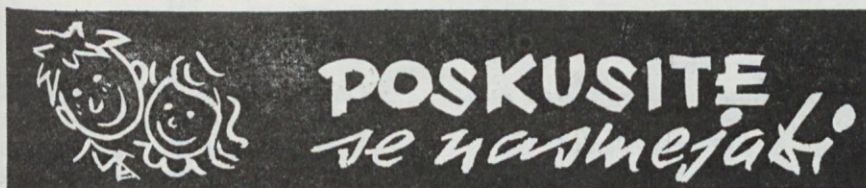
In danes stoji nov moderni Leningrad, milijon življenj utripa v njem, okrog mesta pa obratuje 780 tovarniških gigantov, ki napravljajo življenje vsak dan lepše. Še dalje v predmestju pa so ogromne plantaže in vrtnarije, ki zagotovijo vse, kar ne zmore industrija. Zadnji obisk pa je bil namenjen dvorcu Smolnega, iz katerega je Lenin vodil revolucijo in od koder je poslal svetu vest, da je revolucija uspela.

Obiskali smo še največjo trgovsko hišo v mestu in naš program obiska v Leningradu je bil pri kraju. Zapustili smo reprezentančni hotel s 30 nadstropji in spot napolnili srebrno ptico za dolgo pot proti jugu v glavno mesto Ukrajine — Kijev.

Nadaljevanje:
Kijev — mesto cvetja in zelenja

POVEČAN OBSEG DELA — večje število kontroliranih vzorcev je zahtevalo novo ureditev tehtalnega prostora in nabavo polavtomatske analitične tehtnice (prva na desni)

Z ženo na počitnice

Znanec mi je pripovedoval:

Z ženo sva tih, miren zakonski par, ki se veseli enkrat na leto za štirinajst dni preživeti dopust na morju. Navadno potekajo priprave že mesec dni prej. Mačka odneseva k sosedovim in obenem naročiva, naj ne pozabijo zalivati rož. Nekaj dni pred odhodom so tudi kovčki pripravljeni in listek z napisom, ne pozabi zapreti vodovodnih pip, je izobešen. Prav tako rezerviram sedež v avtobusu in prosim svojega prijatelja, da naju zapelje z avtom do avtobusne postaje.

Pol ure pred odhodom se spom-

Zdaj pa še malo zamenzajva, da bom tudi jaz z vseh strani leper započen...

nim na ženo. Klara! Takoj bom go-tova, slišim njen glas iz spalnice. Seveda vedno isto. Spijem konjak, da se pomirim. V tem trenutku zatrobi avto mojega prijatelja pred hišo. Klara! Samo trenutek še! Ljuba žena, čez pol ure imava že odhod avtobusa. Zdaj je že skrajni čas... Na pragu spalnice presenečen obstanem. Klara stoji pred ogledalom v sami kombineži, na postelji je

razprostrta obleka, zraven nje pa kostim. Ali ne bi raje oblekla tega kostima, me zaskrbjujoče vpraša. Za vraga, ji rečem, obleči kar hočeš čeprav kopalke. To je zopet tipična moška logika, pravi Klara. Kdo je že danes oblekel kopalke za potovanja. Tu ne gre za oblačenje, zavpijem. Tu gre zato, da naju znanec že čaka zunaj in da imava rezervacijo. Nikar se ne razburjaj, pravi ona, slednjič ne moreš zahtevati od mene, naj stopim naga v avto. Torej kaj praviš, obleko ali kostim. Prav-zaprav pa bi bilo najbolje, če se odločim za bluzo in krilo. To bi bilo bolj praktično. Napravi kar hočeš, tarnam, jaz bom medtem zavlekel kovčke v avto. Samo trenutek še, takoj ti bom pomagala. No, slednjič vendar sediva v avtu, ko se Klara domisli, da je pustila prižgano luč v predsobi. Vrnemo se in zdirjam po stopnicah ugasnit luč. Še deset minut imava časa do odhoda avtobusa.

Na postaji nama je razumljivo avtobus odpeljal pred nosom. Nobena razburjanja, si rečem in globoko vdihavam poletni soparni zrak. A očitajoče pogledam vseeno Klara. Občutek imam, pravi tiho in položi svojo roko na mojo, občutek imam, da je dobro, da ga nisva dobila. Morda avtobus že dolgo ni bil na tehničnem pregledu in bi se pokvaril ali pa bi se zaleteli. Saj lahko greva jutri.

In tako se zgodi, da greva z ženo vedno nekaj dni pozneje na morje, ker naju žal avtobusi ne čakajo. Kolikor vem, pa se izmed tistih z najino rezervacijo še nobeden ni pokvaril ali imel karambola.

V. G.

SKRIVNOSTI NOGOMETA

V polčasu sem imela srečo, da sem za trenutek ujela za intervju predsednika nogometca.

»Ali mislite tov. Matevž, da bodo naši fantje zmagali?«

Predsednik se je nasmehnil s

pravim športnim smehljajem. »Samo to ti lahko zaupam, da bodo Mladi zabili več golov kot mi in zmagali. Seveda, če pa jih bodo zabili več Stari, potem bomo zmagovalci mi. Tako je pač v nogometu.«

»Kaj menite o našem srednjem napadalcu Janezu oz. Janiju?«

»Žilav garač. In kar mi je pri njem najbolj všeč — razume žogo. Čuti, kam sili žoga, kaj hoče, se vanjo vživi in jo skuša razumeti. Takšne igralce potrebujemo.

»Kaj pa pravite o igri Vinka?«

»Njegovo delo z nogami je dobro, ker igra tudi za publiko. Igralec mora imeti pred očmi eno samo misel: jaz nisem nič, žoga je vse.«

»Kaj mislite o levem krilu, Francetu?«

»Dobro dela z glavo, le da je preveč svojeglav.«

»In kaj pravite o desni zvezi, Mihi?«

»Izvrsten je. Nekaj časa ga je sicer motil prestop od Mladih k Starim, toda sedaj se je popolnoma vživel v svojo vlogo in mu med igro postane žoga najboljša prijateljica ženskega spola, ki jo popolnoma obvlada.«

»In vratar Alojz?«

»Ta se razvija v pravi smeri. Vratar mora imeti žogo, ki se bliža njegovemu голу za svojega osebnega sovražnika. Poznal sem nekega vratarja, ki se je tako vrgel na žogo, da je odgriznil od nje kos usnja. Jaz naprimer poznam dobrega nogometša po tem, kako si zavezuje nogometne čevlje. Zadnjič sem pogledal samo na čevlje našega srednjega napadalca in ko sem jih zagledal, sem takoj vedel in čutil; danes mu bo šlo. Danes bo zabijal gole! In res jih je! Vidiš, to je nogomet!«

Hvala. Zaprla sem beležko in ponosno odšla, kajti imela sem izčrpne odgovore na nogometna vprašanja. Seveda pa vse to le po svoji — predstavi.

V. G.

Polletni razgledi

»Obiščite Veliko planino — ne boste sami!«

Nagradna skrita misel

VEZ, SLIKA, OBOL, PEČINA, NEPOS, ZONA, SPOL, ZAKAJ, UDAR, SMOD, ZLOG, MILJE, NIŠ, ENEJ, MOČ, TEMOTA, KURAT, KROV, PAV, SIMO.

V vsaki gornji besedi prečrtajte po eno črko, preostale pa berite po vrsti, da dobite neko misel.

V. G.

Kadrovske vesti

V ČASU OD 12. VIII. DO 11. IX. PRAZNUJEJO SVOJ ROJSTNI DAN:

Konfekcija: 17. 8. Banko Francka, 15. 8. Burja Marija, 25. 8. Gaberšek Slavka, 31. 8. Grčar Ivanka, 21. 8. Hribar Nada, 20. 8. Kovač Roza, 8. 9. Kraševc Rozka, 4. 9. Kump Milka, 17. 8. Morela Amalija, 14. 8. Pirnat Ivanka, 26. 8. Podbevšek Ljudmila, 25. 8. Podbevšek Zinka, 5. 9. Stupica Franc, 4. 9. Sorn Eli, 9. 9. Urbanija Irena, 28. 8. Vodlan Tilka, 14. 8. Zajc Silva, 15. 8. Cerar Marta.

Tkalnica ovojev: 24. 8. Brenčič Marija, 28. 8. Černivec Ljudmila, 5. 9. Kerč Jože, 1. 9. Kosirnik Ivan, 24. 8. Lavrič Francka, 9. 9. Bernot Tončka, 5. 9. Sršen Marija, 13. 8. Sorn Marija, 19. 8. Štrukelj Ivan, 9. 9. Vrenjak Marija, 5. 9. Planinc Peter.

Tkalnica gaze: 20. 8. Korošec Francka, 26. 8. Potočnik Avgust.

Tkalnica šuda: 18. 8. Prisljan Kristina.

Pripravljalnica: 28. 8. Arnuš Rozka, 30. 8. Bizilj Franc, 29. 8. Lavrič Ljudmila, 30. 8. Mihelčič Ivan, 26. 8. Peterka Marija, 1. 9. Pižem Janez, 16. 8. Pervinšek Janez, 25. 8. Rode Janez.

Belilnica: 10. 9. Pavšek Viktor, 2. 9. Pivec Peter, 9. 9. Pele Marjan,

15. 8. Sevšek Jernej, 16. 8. Udovč Avgust, 26. 8. Vodnjakov Jakob, 25. 8. Zalokar Janez.

Mikalnica: 2. 9. Klopčič Avgust, 27. 8. Kranjc Olga, 4. 9. Skolj Ljudmila, 7. 9. Toman Danica.

Tajništvo: 3. 9. Pichler Regina, 6. 9. Starovašnik Marinka.

Računovodstvo: 10. 9. Obradovič Jelka, 1. 9. Mavrin Slavka.

Komerciala: 3. 9. Jeretina Matija, 9. 9. Jerin Miha.

Pomožni obrati: 30. 8. Dolinšek Jože, 2. 9. Videmšek Andrej.

V MESECU JUNIJU SO SE RODILI:

Kreč Mihaeli — sin, Breznik Marjetki — hčerka, Svetlin Vinku — sin.

Čestitamo!

POROČILA SE JE:

Orel Antonija — por. DOLENC.

Želimo ji mnogo razumevanja na skupni poti.

B. V.

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE

Do 22. t. m. je oddalo rešitve 29 članov kolektiva. Sreča se je to pot poigrala s priimkom Kerč. Izgleda, da to ime v srečolovu prinaša srečo, saj je poleg današnjih izžrebancev Francke Kerč in Jožeta Kerča dobil nagrado tudi Miha Kerč.

Kerči! Poizkusite še pri drugih igrah na srečo! Mogoče so bile denarne nagrade po 15 N din samo začetni skromni dobitki. Jaz vam čestitam in upam ter verjamem, da so v naši tovarni tudi še drugi srečni priimki.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavkam in članom kolektiva, kateri so pospremili v tako velikem številu na zadnji poti mojega moža, mu darovali venca in sočustvovali z menoj.

Lojzka Rojc

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Pavla Kamin, Vida Grlica, Limovšek Milena, dipl. ing. Helena Breznik, Dano Juteršek, Ivan Kosirnik, Lovro Mokorel, Miro Pavlič, Mirko Požek, Franc Perše in Viljem Dolenc (odgovorni urednik).

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 700 izvodov

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP

